

Nr 27.

Av herr **Olsson** i Gävle, om skrivelse till Kungl. Maj:t i fråga om förläggande av vissa politiska och kommunala val till samma dag vart fjärde år.

Då riksdagen på sin tid beslöt vissa förändringar för undvikandet av den mångfald valrörelser, vari vårt lands medborgare kallats deltaga, var det givetvis för att slippa från, att resultatet av valstriderna skulle bli en valtrötthet, som åt ett litet fåtal kunde överlämna det viktiga avgörandet av statens och kommunernas angelägenheter.

De val, som sedan dess förrättats, synas mig visa, att valtröttheten breder ut sig på ett uppenbart farligt sätt. Vid 1920 års val till andra kammaren sjönk deltagandet i många kretsar till 40 procent och därunder, och vid höstens kommunalval har deltagareantalet sänkts till 20 à 30 procent, ja, i flera kommuner till väsentligt mindre. Då man tar i betraktande, att vi ha att vänta ett nytt riksdagsmannaval 1921, landstingsmannaval och kommunalval 1922, åter riksdagsval och kommunalval 1924, blir man betänksam, om det kan fortsättas som hittills. När nu valen förläggas till slutet av september månad, får man vartannat år i september riksdags- eller landstingsval samt samma år i november—december stadsfullmäktige- och kommunalfullmäktigeval. Valmännen hinna icke återhämta sig från septembervalets strider, förrän man på nytt är mitt uppe i en ny valstrid i november eller december.

Det synes mig, som om man skulle kunna komma ur dessa svårigheter genom införandet av bestämmelser, som förlägga dessa val till en och samma dag, detta i all synnerhet som dessa val förrättas för lika lång tidsperiod. Skulle så ske, och medborgarna på en gång vart fjärde år få ge tillkänna sin mening, skulle valhandlingen säkerligen vinna i värde, och valdagen bli en högtidsdag av betydelse.

Mot denna mening kan anföras svårigheten att med olika valrättsåldrar, streck och dylikt ordna denna sak, men dessa svårigheter äro

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 4 saml. 10 häft (Nr 27—30). 1

icke större än de kunna övervinnas. Lättast vore det givetvis att ordna saken, om för valrätt till alla val gällde samma bestämmelser, men till dess vi komma dit, bör det icke vara uteslutet att genom praktiska anordningar vinna vad vinnas kan.

Om man exempelvis tänker sig en utökning av valnämnden, skulle denna vid valförrättningen dela upp sig på tre olika avdelningar, varav den första skulle handhava landstingsvalet, den andra kommunalvalet den tredje andrakammarvalet. För att hindra förväxlingar skulle å valsedlarna, liksom vid valet 1919, samt å valkuverten angivas, att valet avsåge landstingsmän, stadsfullmäktige, riksdagsmän o. s. v.

Det förefaller mig, som om denna fråga vore av den vikt för vårt folk och land, att den bör underkastas en ingående utredning för att få utrönt möjligheten att skapa en gemensam valdag. Alla partier måste, synes det mig, ha intresse av att få bort valröttheten och att i valhandlingen deltaga det övervägande antalet av de därtill berättigade, så att valet blir ett verkligt utslag av folkmeningen.

Enligt vad som blivit bekant, ha kommunalförfattningssakkunniga utarbetat förslag om upphävande av den successiva förnyelsen av de kommunala representationerna och tänkt sig valen till dessa sammanförda till samma år som valen till landsting. Svårigheterna skulle med detta dock icke på något sätt bringas ur världen. Fortfarande skulle vartannat år valrörelser äga rum, var annan gång till och med två, och praktiskt taget skulle valstriderna dessa år sträcka sig över en tidrymd av cirka 5 av årets 12 månader.

I anledning av vad sålunda anförts hemställer jag,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning och förslag till sådan lagstiftning, att valen till andra kammaren, landstingen, stadsfullmäktige och kommunalfullmäktige förrättas på samma dag vart fjärde år.

Stockholm den 18 januari 1921.

Adolv Olsson.